

โครงการใช้ยาปลอดภัยในบ้านต้นเลียบ

โครงการใช้ยาปลอดภัยในบ้านต้นเลียบ โดย ผศ.ดร.ภญ.ศิราณี ยงประเดิม สำนักวิชาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จัดทำขึ้นโดยร่วมกับบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านต้นเลียบ อาสาสมัครสาธารณสุข และนักศึกษาเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 5 ดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ 2567 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนบ้านต้นเลียบซึ่งเป็นชุมชนท้องถิ่นเกิดการใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้องปลอดภัย โดยดำเนินการทั้งในส่วนของ การสนับสนุนองค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการร้านค้า และยกระดับศักยภาพผู้บริโภคในชุมชนทั้ง 3 กลุ่ม (ชุมชนท้องถิ่น/ผู้ด้อยโอกาส/แรงงานต่างด้าว) ให้มีความรู้และตระหนักในการใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องปลอดภัย เกิดศักยภาพในการคุ้มครองตนเอง ทำให้สุขภาพและความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยมีรายละเอียดการจัดกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมสำรวจการขายยาที่ไม่ใช่ยาสามัญประจำบ้านในร้านชำ และการพบปะพูดคุยกับผู้ประกอบการร้านชำ เพื่อทบทวนความรู้เรื่อง “ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอดภัยในร้านชำ” ซึ่งในปีที่ผ่านมาได้เคยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ประกอบการเกี่ยวกับยาที่ขายได้และขายไม่ได้ในร้านชำตามกฎหมาย จากการพบปะพูดคุยในครั้งนี้นับว่า ระดับความรู้ที่ถูกต้องของผู้ประกอบการร้านชำเกี่ยวกับยาที่ขายได้หรือขายไม่ได้ อยู่ที่ร้อยละ 98 การสำรวจสถานการณ์พบว่า การจำหน่ายยาอันตรายในร้านชำลดลงจาก 10 ร้านในปีก่อน เหลือเพียง 8 ร้าน จากจำนวนร้านชำในชุมชนทั้งหมด 39 ร้าน ทั้งนี้ผู้ประกอบการร้านชำร่วมสะท้อนปัญหาว่ายังมีการเรียกหาขายอันตรายจากประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงาน หรือประชาชนที่ไม่ต้องการเสียเวลาในการเข้ารับบริการจากสถานบริการสาธารณสุข ซึ่งควรให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับอันตรายจากการใช้ยาที่ไม่ถูกต้องต่อไป รวมทั้งควรเพิ่มมาตรการดำเนินการทางกฎหมายต่อผู้ประกอบการร้านชำที่ยังจำหน่ายยาอันตรายให้กับผู้บริโภค และสถานบริการสาธารณสุขควรเป็นที่พึ่งของประชาชนที่ต้องการใช้ยาได้ตลอดเวลา

2. กิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพผู้บริโภค มีการให้ความรู้แก่กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกต้องและปลอดภัย กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายยาประเภทต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมทั้งในรูปแบบของการบรรยาย และกิจกรรมกลุ่มย่อยที่ดำเนินการโดยนักศึกษาเภสัชศาสตร์ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 68 คน จากการทดสอบความรู้หลังกิจกรรมพบว่าร้อยละ 100 สามารถตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการเลือกใช้อย่างถูกต้องในร้านชำได้ ผลประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม ผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจอยู่ที่ร้อยละ 87.92

จากการดำเนินงาน สรุปได้ว่า การที่ได้ดำเนินการทั้งในส่วนของการให้ความรู้และติดตามเจ้าของร้านค้าซึ่งขายยาไม่ถูกต้อง และการเสริมศักยภาพโดยการให้ความรู้แก่ประชาชนผู้ขายยา สามารถช่วยให้เกิดการขายยาได้อย่างถูกต้องและปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชน อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ประกอบการและผู้บริโภคจะมีความรู้ในการเลือกซื้อยาจากร้านขายอย่างถูกต้องแล้วก็ตาม แต่การกระตุ้นให้ทุกฝ่ายเกิดความตระหนักต่ออันตรายของการใช้ยาอย่างไม่สมเหตุผลก็ยังคงต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพราะพฤติกรรมการใช้ยานอกจากความรู้แล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของระบบบริการสาธารณสุข บทลงโทษต่อผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมายซึ่งไม่เห็นผลในทางปฏิบัติ รวมทั้งปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจของประชาชน